

Oulun seudun omaishoitajat ja läheiset ry
Pakkahuoneenkatu 32 A 3
90100 Oulu

LEHDISTÖTIEDOTE
24.11.2009

Etäomaishoitajien määrä yllätti tutkijan

Oulussa valmistui tutkimus, jonka mukaan Suomessa on noin 64 000 etäomaishoitajaa. Etäomaishoitajalla tarkoitetaan henkilöä, joka pitää huolta toisella paikkakunnalla asuvasta omaisestaan tai läheisestään.

- Suomessa on puhuttu etäomaishoitajista, mutta virallinen järjestelmä ei ole tunnistanut kyseistä ilmiötä. Aikaisemmat tutkimukset ovat osoittaneet, että etäomaishoitajia on olemassa ja käsitys on vahvistunut myös käytännössä. Oulussa haluttiin tutkia etäomaishoitajuutta tarkemmin ja tehdä asia näkyväksi, kertoo tutkija Petri Vuorijärvi tutkimusasetelmasta. Vuorijärvi työskentelee Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksessa (Poske).

Vuorijärven mukaan etäomaishoitaja on henkilö, joka asuu toisella paikkakunnalla ja on hoidettavansa pääasiallinen auttaja ja tukija. Yleisimmin etäomaishoitaja on avio-/avoliitossa oleva nainen ja hän on iältään 46-55-vuotias. Hän käy kokopäivätoisissa ja auttaminen tapahtuu pääasiassa viikonloppuisin ja loma-aikoina. Etäomaishoitaja kokee auttamisen normaaliin arkeen kuuluvana. Läheisen auttamisessa suurin kuormitus on luonteeltaan henkistä ja omaan ajankäyttöön vaikuttavaa. Auttamisessa korostuvat kotitaloustyöt, henkinen tuki ja asiointiapu.

- Etäomaishoitaja saa osan tarvitsemastaan tiedosta internetistä, mutta kaipaa ohjausta ja neuvontaa, vertaistukea, omaa vapaa-aikaa ja palveluja hoidettavalle. Suomessa on kaikkiaan noin 600 000 henkilöä, jotka auttavalla omaisestaan tai läheistään etäältä. Heistä noin 64 000 henkilöä on sellaisia, jotka täyttävät Oulussa tehdyn etäomaishoitajan määritelmän mukaiset tunnusmerkit. Etäomaishoitajat ovat täysin yksin omaishoitotilanteessa ja vailla yhteiskunnan tarjoamaa tukiverkostoa, Vuorijärvi korostaa.

Tutkimusta ohjannut Lapin yliopiston sosiaalitieteen laitoksen professori Petri Kinnunen on yllättynyt tutkimustuloksista. - Aitoa välittämistä löytyy vielä yhteiskunnastamme. Tulevaisuudessa etäomaishoitajien määrä kasvaa entisestään, koska väestö ikääntyy. Työpaikat keskittyvät suurten kaupunkien liepeille ja muuttotappiokuntiin jäävät asumaan iäkkäät vanhemmat, joista etäomaishoitajina toimivat lapset huolehtivat. Tosiasia on, että yhteiskunnassamme ei selvitä nyt eikä tulevaisuudessa ilman omaisten ja läheisten auttavaa kättä.

- Läheisten hoitoon osallistuminen etäältä käsin edellyttää yhteiskunnan vastaantuloa. Se tarkoittaa muun muassa työelämän joustoja ja sähköisten asiakastietojärjestelmien laajempaa käyttöönottoa, painottaa Kinnunen. Käytännössä etäomaishoitajille aiheutuu usein myös taloudellisia kuluja. Sen tähden Kinnunen pohtiikin, miten se voitaisiin huomioida esimerkiksi verotuksellisesti.

Tutkija Vuorijärvi on haastatellut tutkimuksensa tueksi etäomaishoitajia. He toivovat, että kunnat hyväksyisivät myös etäomaishoitajat virallisen omaishoitosopimuksen piiriin. - Se

takaisi, että hoidettavan kotitilanne ja palveluntarve olisi kartoitettu ja tarvittava apu järjestetty asianmukaisesti.

- Etäomaishoitajat korostavat yhteisten hoitoneuvottelujen tarpeellisuutta pitkistä välimatkoista huolimatta. Tämän päivän tietotekniikka tarjoaa useita eri vaihtoehtoja hoitoneuvottelujen toteuttamiseen käytännössä. Etäomaishoitajien arki on usein huolen täyttämää, jota voisi huoventaa kotihoidon ja omaisen välisellä aktiivisella tietojen vaihtamisella. He ovat toivoneetkin sähköistä, reaaliajassa olevaa kotihoidon käyntivihkoa, Vuorijärvi esittelee.

Etäomaishoitajat tarvitsevat tietoa

Etäomaishoitajatutkimuksen teetähti Oulun seudun omaishoitajat ja läheiset ry:n PALETTI-projekti (PALveluohjaus Etäälle Tukien ja Tiedottaen). Tutkimustyön mahdollisti Raha-automaattiyhdistykseltä saatu projektirahoitus, jonka avulla kehitetään Oulun ympäristökunnissa asuvien omaishoitoperheiden palveluohjausta ja neuvontaa.

Projektityöntekijä Anna-Maija Saastamoisen mielestä tutkimus on vahvistanut sen, että etäomaishoitajat tarvitset runsaasti lisätietoa ja vertaistukea. Saastamoinen kertoo, että projektissa työstetään etäomaishoitajille opas, johon kootaan heidän toivomaansa käytännön tietoa.

Saastamoisen mukaan etäomaishoitajuus on uusi käsite ja aiheesta on tulossa useita opinnäytetöitä. –Toivomme, että mahdollisimman moni etäomaishoitaja ottaa meihin yhteyttä, koska projektin avulla pystymme tukemaan, ohjaamaan ja auttamaan heitä maksutta. Myös opinnäytetöihin tarvitsemme haastateltavia ja uusia ajatuksia, rohkaisee Saastamoinen.